

EU:s svar på USA:s och Kinas gröna industripolitik

Harry Flam

Senior rådgivare, Sieps

Professor emeritus, IIES, Stockholms universitet

30 mars 2023

USA:s Inflation Reduction Act (IRA)

- Federala kostnader på 369 miljarder dollar till 2031
- Beräknas minska utsläppen av växthusgaser från 24-35 till 31-44 % 2030 jämfört med 2005. (USA:s åtagande i Paris-avtalet är 50-52 %.)
- Ca 2/3 utgörs av skattelättnader och resten av lånesubventioner och bidrag
- Finansieras främst genom högre skatter på stora företag och effektivare skatteuppbörd. Överskottet på 306 miljarder dollar minskar statsskulden ("inflation reduction")

IRA stöd till utveckling av grön teknik och produktion

- Forskning om och utveckling av grön teknik
- Koldioxidinfångning och –lagring
- Grön energiproduktion och –lagring (44 % av kostnaden för IRA)
- Energisparåtgärder, bl a värmepumpar och isolering av byggnader
- Produktion eller köp av
  - Solpaneler
  - Vindkraftverk
  - Elbilar
  - Batterier

Produktion i USA gynnas

- Företagens kostnader sänks betydligt (kan bli noll för sol- och vindkraft om man summerar stöd i hela värdekedjan)
- Krav på lokal tillverkning och lokalt tillverkade insatsvaror eller insatsvaror från länder med frihandelsavtal

 Missgynnar export från EU

- Elbilar som exempel: Köparen får maximalt 7 500 dollar i bonus om bilen är sammansatt i USA och batteri, järn, stål och aluminium är från USA, Canada eller Mexico till minst 50 % (100 % från 2029).
  - Leasade bilar från EU får bonus
  - Inga tullar på export från EU av batterimineraler

Kinas gröna industripolitik

- Ingår i femårsplaner (från 2021-2025)
- Andelen förnybar energi planeras vara 20 % 2025 (ca 10 % 2010)
- 80 % av världsmarknaden för solpaneler
- 60 % av världsmarknaden för elfordon
- 77 % av världsmarknaden för fordonsbatterier
- 50-100 % av bearbetade av batterimineraler

EU:s Net Zero Industry Act – mål

40% självförsörjning 2030 för

- Utrustning för produktion av sol-, vind- och vågkraft
- Kärnkraft, bland annat små modulära reaktorer
- Batterier för fordon och lagring
- Vätgaslysörer och bränsleceller
- Värmepumpar (luft- och geotermiska)
- Elnätsteknik
- Biogas och alternativa bränslen

Infångning och lagring av 50 mn ton CO₂ per år 2030

Net Zero Industry Act - medel

- Tillstånd inom 12-18 månader genom "strömlinjeformad" tillståndsgivning (one-stop-shop), mindre vikt vid miljöhänsyn och förtursbehandling
- Undantag från statstödsreglerna för utpekade teknologier
- Offentlig upphandling av grön teknik ("buy European")
- Kompetensuppbyggnad inom grön teknik
- Underlätta testning av ny teknik i så kallade *regulatory sandboxes*
- Net Zero Europe Platform – informationsutbyte och koordinering

Dessutom tillkommer

- Viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse (batterier, vätgas)
- REPowerEU
- Critical Raw Materials Act

Net Zero Industry Act - finansiering

- Finansiering via EU:s budget – EUR 58 miljarder
- Bidrag och lån till medlemsstaterna
  - Återhämtningsfonden, beviljade bidrag för grön omställning – EUR 251 miljarder
  - Återhämtningsfonden, lånemöjligheter för grön omställning – EUR 225 miljarder
  - REPowerEU, bidrag – EUR 22 miljarder
  - Regionala utvecklingsfonden/Sammanhållningsfonden/Fonden för rättvis omställning, bidrag – EUR 85 miljarder
  - Moderniseringsfonden (ETS-intäkter), bidrag – EUR 39 miljarder
  - Sociala klimatfonden (ETS-intäkter), bidrag – EUR 15 miljarder
- Förslag: European Sovereignty Fund – gemensam finansiering